

ВІДГУК

офіційного опонента доктора юридичних наук, професора Власової Ганни Петрівни на дисертацію Ребезюка Владислава Михайловича на тему «Забезпечення охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження: порівняльно-правовий аналіз» подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право»

Відгук підготовлено на підставі вивчення рукопису дисертації Ребезюка Владислава Михайловича на тему «Забезпечення охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження: порівняльно-правовий аналіз» та наукових праць здобувача, опублікованих за темою дослідження.

Дисертація являє собою рукопис обсягом 269 сторінок : основний текст – 186 сторінок, та складається зі вступу, трьох розділів, що містять дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел список використаних джерел (254 найменувань) на 26 сторінках та шести додатків на 43 сторінках.

Актуальність та обґрунтованість теми дослідження.

У статті 3 Конституції України проголошено, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю, а утвердження і забезпечення її прав та свобод є головними обов'язками держави. Вектори забезпечення неухильного дотримання прав та свобод, законних інтересів людини, відповідно до вимог Конституції України та міжнародних договорів, конкретизуються у ст. 2 Кримінального процесуального кодексу України: захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна

правова процедура.

Питання захисту прав, свобод та законних інтересів громадян привертало увагу таких вчених: Ю. П. Аленіна, М. І. Бажанова, Р. В. Баранніка, В. П. Бахіна, Г. П. Власова, В. К. Весельського, О. О. Волобуєва, А. Я. Дубинського, В. І. Галагана, Ю. М. Грошевого, Л. Ф. Гули, О. М. Гуміна, А. В. Іщенко, В. С. Канціра, О. В. Капліна, І. І. Когутича, О. П. Кучинської, І. І. Котюка, В. П. Кушпіта, Л. М. Лобойка, В. Г. Лукашевича, Є. Д. Лук'янчикова, В. Т. Маляренка, О. В. Маслюк, М. М. Михеєнка, А. В. Мовчана, В. В. Назарова, Д. Й. Никифорчука, В. Т. Нора, В. Л. Ортинського, М. А. Погорецького, В. О. Попелюшка, М. В. Салтевського, Д. Б. Сергєєва, С. В. Слінько, С. М. Стахівського, В. М. Тертишника, В. В. Ліщенко, Л. Д. Удалової, В. І. Фаринника, Т. І. Фулей, А. П. Черненко, Ю. М. Чорноус, С. А. Шейфера, В. Ю. Шепітька, та ін. Варто зважати на перманентні доповнення, які вносяться у процесуальне законодавство. Зокрема, це Закони України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законів України щодо діяльності органів суддівського врядування», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення окремих положень кримінального процесуального законодавства», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» та низка інших.

Можна виділити такі напрями діяльності в межах забезпечення (гарантування) охорони прав та законних інтересів учасників кримінального провадження: 1) створення умов, необхідних для реалізації прав та здійснення законних інтересів. Так, згідно ч. 1 ст. 11 КПК під час кримінального провадження повинна бути забезпечена повага до людської гідності, прав і свобод кожної особи. Відповідно до ч. 2 ст. 20 КПК слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд, зобов'язані роз'яснити підозрюваному, обвинуваченому його права та забезпечити право на кваліфіковану правову допомогу з боку обраного ним або призначеного захисника; 2) обмеження прав виключно уповноваженими на те суб'єктами, за наявності до того підстав і умов, у передбаченому законом порядку. Так, ч. 1 ст. 132 КПК визначає, що заходи забезпечення кримінального

провадження застосовуються виключно на підставі ухвали слідчого судді або суду, за винятком випадків, передбачених КПК України; 3) відшкодування шкоди, завданої порушенням прав та законних інтересів учасників провадження. Частина 3 ст. 11 КПК встановлює, що кожен має право захищати усіма засобами, що не заборонені законом, свою людську гідність, права, свободи та інтереси, порушені під час здійснення кримінального провадження. При цьому, відповідно до ст. 130 КПК шкода, завдана незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, відшкодовується державою за рахунок Державного бюджету України у випадках та в порядку, передбачених законом.

Актуальність пропонованої теми щодо необхідності охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження в Україні, а також забезпечення неупередженого та ефективного розслідування зумовлюють розробку та запровадження нових правових інститутів для вдосконалення системи кримінальних процесуальних гарантій, які і на сьогодні залишаються недостатньо дослідженими.

Все вищенаведене беззастережно доводить **актуальність та обґрунтованість** дисертаційного дослідження Ребезюка В.М.

Науковий пошук здобувача характеризує прямий зв'язок з науковими програмами, планами, темами, що узгоджуються з основними положеннями Концепції реформування кримінальної юстиції України, затвердженої Указом Президента України від 8 квітня 2008 р. № 311/2008; Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки, затвердженої Указом Президента України від 20 травня 2015 р. № 276/2015; Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року, затвердженої Указом Президента України від 25 серпня 2015 р. № 501/2015, а також спрямоване на виконання Плану заходів з виконання обов'язків та зобов'язань України, що впливають з її членства в Раді Європи, затвердженого Указом Президента України від 12 січня 2011 р. № 24/2011. Дисертація відповідає пунктам 7.3, 7.6, 7.10. Переліку пріоритетних напрямів наукового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України на період 2015–2019 років,

затвердженого наказом МВС України від 16 березня 2015 р. № 275.

Дисертантом правильно визначена мета та завдання дослідження щодо комплексного аналізу теоретичних положень та практичних проблем забезпечення охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження

Охоплюючи в цілому проблему забезпечення охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження її значення для науки, законотворчості та правозастосування, вибір теми дисертації, її мети, завдань, об'єкта і предмета дослідження для розв'язання наукового завдання, комплексність його вирішення, зміст і доцільність основних положень, висновків, пропозицій та рекомендацій, зроблених автором наукової праці, слід визнати важливими для розвитку науки кримінального процесу.

Ступінь обґрунтованості висновків, пропозицій та рекомендацій, сформульованих у дисертації, та їх достовірність. Вивчення та аналіз дисертації Ребезюка В.М. засвідчує, що здобувач керується вимогами і рекомендаціями, що пред'являються до виконання дисертацій, обирає і застосовує належні наукові методи, творчо поєднує напрацьований теоретичний, нормативний та емпіричний матеріали, супроводжуючи їх відповідним аналізом доктринальних положень та обґрунтуванням прикладного характеру.

Зі змісту дисертації та публікацій дисертанта вбачається його наукова компетентність, здатність до використання методів наукового пізнання у галузі юридичних наук та успішного розв'язання обраних завдань. Зокрема, вивчення дисертації показує, що у межах визначеної мети, об'єкта, предмета і задач дослідження здобувач обрав систему загальнонаукових та спеціальних методів дослідження.

Наукове дослідження здійснено з урахуванням досягнень сучасної науки кримінального процесу, а складність проблеми, обраної дисертантом, переконує, що науковий пошук здійснено із застосуванням суміжних юридичних наук, з широким аналізом використання практики розгляду та застосування практики ЄСПЛ.

Зміст дисертації вказує, що її науково-теоретичним підґрунтям стали праці вітчизняних й іноземних учених у галузі загальної теорії права, кримінального процесу, адвокатури, міжнародного та інших галузей права, а також відповідні законодавчі, нормативні та міжнародно-правові акти.

Переконливою та плідною для обґрунтування репрезентативних наукових висновків є емпірична база дослідження, яку становлять офіційні дані (статистика, звіти, узагальнення, судові рішення) Європейського суду з прав людини, Верховного Суду, Генеральної прокуратури України, Єдиного державного реєстру судових рішень, зведені дані соціологічного опитування : узагальнені результати опитування, які проводилися за період з 2017 року по 2020 рік серед яких 185 слідчих Національної поліції України, 75 адвокатів, 64 прокурорів та 57 слідчих суддів в м. Києві, Київської, Черніговської та Херсонської областей; рішення Європейського суду з прав людини; Конституційного Суду України; узагальнена практика та інформаційні листи Верховного Суду; судові рішення, розміщені в Єдиному державному реєстрі судових рішень; статистичні та аналітичні матеріали Національної поліції України, Офісу Генерального прокурора за 2017-2020 рр., а також понад 95 рішень ЄСПЛ за 2017-2020 роки (стор. 19 дисертації).

Зазначене, в свою чергу, забезпечує належний рівень достовірності та обґрунтованості дисертаційної роботи.

Дисертант ретельно опрацював наукову, інформаційно-довідкову та нормативно-правову базу дослідження, проаналізовано понад 200 найменувань літературних, наукових, законодавчих, спеціальних та інших джерел, у тому числі іноземного походження.

Зміст основних положень дисертації дозволяє дійти висновку, що дослідження здійснювалося з урахуванням досягнень науки кримінального процесу на належному теоретичному рівні з урахуванням правозастосовчої практики.

Викладене дає підстави для висновку, що сформульовані у дисертації положення, проміжні та загальні висновки, пропозиції й рекомендації мають

достатній рівень обґрунтованості, базуються на належній емпіричній базі, що забезпечує їх репрезентативність та достовірність.

З позицій методології важливим елементом дослідження, який свідчить на користь достовірності його результатів, є послідовне дотримання здобувачем системності наукового пошуку, формулювання власних наукових гіпотез з їх подальшим науковим аналізом та відповідними висновками.

Позитивною рисою здобувача є наукова критичність та, водночас, зваженість з дискусійних питань теми.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що за характером та змістом розв'язаного наукового завдання дисертація є одним із перших в Україні комплексним монографічним дослідженням, в якому проаналізовані, систематизовані та отримали подальший розвиток науково-теоретичні та практичні засади функціонування механізму захисту прав учасників кримінального провадження на стадіях досудового розслідування й судового розгляду. В дослідженні проведено порівняльно-правовий аналіз положень та висновків, що мають важливе значення для теоретичної складової кримінального процесу та практики.

До найбільш значущих із них необхідно віднести такі:

вперше:

– запропоновано авторське визначення поняття правовий механізм забезпечення прав учасників кримінального провадження під яким розуміється встановлений та гарантований законодавством порядок забезпечення правового статусу учасників кримінального провадження, який включає в себе узгоджену діяльність посадових осіб та органів, що здійснюють кримінальне провадження, а також самостійну реалізацію процесуальних прав, що направленні на відновлення порушених прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження;

– обґрунтовано, що для забезпечення охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження необхідно вирішувати питання нерівності у кримінальному провадженні, основними напрямками якого є гуманізація мети та завдань кримінального провадження; приведення їх у

відповідність до міжнародних актів з прав людини; поліпшення правового статусу кожного учасника кримінального провадження;

– доведено ефективність забезпечення засади права на захист щодо учасників кримінального провадження, стосовно яких під час досудового розслідування вчиняються процесуальні дії та приймаються процесуальні рішення, які свідчать про наявність в органах розслідування даних про вчинення такими учасниками кримінального правопорушення;

– для врегулювання правової природи забезпечення охорони прав свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження запропоновано обґрунтовані пропозиції з удосконалення кримінального процесуального законодавства та практики його застосування;

удосконалено:

– систему спеціальних юридичних гарантій забезпечення законності охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження – необхідно розглядати, як систему закріплених правовими нормами засобів, які забезпечують реалізацію їхніх прав у кримінальному судочинстві та відновлення у разі порушення, якими є суд, прокурор, слідчий, дізнавач та керівник органу досудового розслідування у формі відповідно судового контролю, прокурорського нагляду та процесуального керівництва, відомчого процесуального контролю;

– авторське визначення поняття міжнародної нормативно - правової регламентації забезпечення охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, під яким слід розуміти комплекс основних гарантованих державою-учасницею правових вимог стосовно забезпечення прав учасників кримінального провадження, які задекларовані в міжнародних нормативно-правових документах та чинному законодавстві;

– розуміння сутності процесуального механізму охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, як спеціальний правовий механізм, який показує процедуру передбачених законом дій різноманітних суб'єктів, спрямованих на гарантування індивідуального блага, або суспільно значущого результату;

– функції, які забезпечують європейські стандарти прав учасників

кримінального провадження: удосконалення кримінального процесуального законодавства щодо забезпечення прав учасників кримінального провадження; врегулювання прав учасників кримінального провадження під час застосування заходів примусу; відновлення порушених прав учасників кримінального провадження; імплементація міжнародних норм щодо дотримання прав учасників кримінального провадження; встановлення контролю за дотриманням прав учасників кримінального провадження;

– предмет правового механізму забезпечення прав учасників кримінального провадження передбачає гарантування державою охорону прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, сенс якого зводиться до створення необхідних умов для ефективного захисту;

дістали подальшого розвитку:

– наукові підходи щодо визначення співвідношення між поняттями «механізм захисту прав учасників кримінального провадження» та «механізм забезпечення прав учасників кримінального провадження»;

– погляди на дефеніцію охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, що передбачає собою: а) визначення та дотримання процесуальних гарантій; б) створення відповідних умов для безперешкодного виконання учасниками кримінального провадження їхніх законних інтересів;

– теоретичні напрацювання щодо розуміння системи міжнародних організацій, діяльність яких спрямована на забезпечення прав учасників кримінального провадження в Україні, до якої доцільно віднести: Раду з прав людини ООН (далі - ООН); Управління Верховного комісара ООН з прав людини; Комісара Ради Європи з прав людини; Комітет з прав людини ООН; Європейський суд з прав людини.

У вступі обґрунтовується актуальність обраної теми дисертаційного дослідження, розкриваються стан її наукової розробленості та науково-теоретична основа, зв'язок роботи з науковими програмами, планами й темами, визначаються об'єкт, предмет, мета, задачі та методи дослідження, висвітлюється наукова новизна, практичне значення отриманих результатів та форми їхньої апробації, зазначено структуру й обсяг дисертації.

У Розділі 1 «Теоретичні та правові засади забезпечення охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження» розглянуто генезу наукових досліджень проблем забезпечення прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, правову природу, зміст та ознаки механізму охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, міжнародну нормативно-правову регламентацію охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження

У Розділі 2 «Механізм забезпечення охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження» досліджено поняття і зміст процесуального механізму охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, правові та організаційні питання охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, міжнародно-правовий досвід забезпечення охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження

У заключному Розділі 3 «Процесуальні питання охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження» відзначаються позиції такі як: охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження на стадії досудового розслідування, на стадії судового розгляду та перспективи удосконалення законодавства щодо забезпечення охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження.

У загальних висновках дисертації викладено основні результати дослідження, сформульовано ключові ідеї та пропозиції щодо охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження.

Особливої уваги на думку опонента заслуговують такі думки автора, як механізм реалізації, під яким мається на увазі засіб здійснення прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, тобто певним чином узгоджені правомірні дії людини, та інших суб'єктів права, а також умови та елементи, які впливають на даний процес.

Головним завданням механізму забезпечення прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження є охорона, захист, відновлення порушених прав, а також формування загальної та правової культури. Зміст механізму забезпечення прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження розкривається, як скорегована система правових засобів, що направлені на захист прав, свобод та законних інтересів особи.

Окремої схвальної думки заслуговує питання присвячене проблемам правового регулювання, до яких відносяться: відсутність єдиного законодавчого розуміння «забезпечення безпеки учасників кримінального провадження», яке було б відображено у КПК України; окремого розділу у КПК України, який би конкретизував та гармонізував із базовим ЗУ «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві»; процедури надання захисту учасників кримінального провадження, а також неврегульованість порядку здійснення контролю за цим процесом.

Обгрунтовано, необхідність узгодження ст. 221 КПК України із практикою Європейського суду з прав людини щодо можливості ознайомитись захиснику з матеріалами досудового розслідування до його завершення, ознайомлення з якими на цій стадії кримінального провадження може зашкодити досудовому розслідуванню із належним судовим контролем щодо прийняття рішення стороною обвинувачення.

Автор робить правильний висновок щодо вдосконалення КПК України, де необхідно передбачити: процедурність оформлення початку кримінального провадження постановою про внесення відомостей про дане кримінальне правопорушення до ЄРДР та її подальшу перспективу оскарження даної постанови слідчому судді, особою чиїх інтересів вона стосується; розширенням рамок дії ст. 206 КПК України доповнивши її положенням, яке б давало правову основу такого спеціального способу захисту порушеного права особи на захист у кримінальному провадженні, саме як звернення до слідчого судді, в рамках територіальної юрисдикції якого проводиться досудове розслідування, зі скаргою на дії, чи бездіяльність та рішення слідчого, прокурора особою, яка вважає, що такими діями, бездіяльністю або рішеннями порушено її право на

захист. То ж, необхідно наділити слідчого суддю правом прийняти ухвалу, якою зобов'язати слідчого, прокурора або будь-який орган державної влади чи службову особу забезпечити право особи на захист у кримінальному провадженні.

Значущість дисертації для науки та практики визначається актуальністю дослідженої проблематики, а також достатньо обґрунтованим і належним рівнем наукової праці. Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у тому, що матеріали, висновки та пропозиції дисертації впроваджено та використано у науково-дослідній сфері, законотворчій діяльності, освітньому процесі та практичній діяльності. Зокрема, – у *науково-дослідній роботі* – при подальшому аналізі та опрацюванні даного питання які саме відносяться до забезпечення прав, свобод та законних інтересів особи у кримінальному судочинстві (акти впровадження: Національна академія внутрішніх справ від 24.01.2020 р.; Науково-дослідний інститут публічного права від 14.10.2020 р.); *законотворчій діяльності* – для вдосконалення норм чинного кримінального процесуального законодавства України, якими регламентовано питання функціонування правового механізму забезпечення прав учасників кримінального провадження (довідка Інституту законодавства Верховної Ради України № 22/1327-1-19 від 02.10.2020 р.); *правозастосовній діяльності* – під час розроблення й удосконалення відомчих нормативно-правових актів і методичних рекомендацій з питань захисту прав, свобод та законних інтересів особи, а також, як рекомендації під час досудового розслідування (акт впровадження Головного слідчого управління МВС України від 17.03.2020 р.); *освітньому процесі* – при підготовці робочих програм, методичних матеріалів і викладанні навчальних дисциплін «Кримінальний процес», «Основи кримінальної процесуальної діяльності», а також підготовці підручників і навчальних посібників із зазначених юридичних дисциплін (акти впровадження: Національна академія внутрішніх справ від 24.01.2020 р.; Державний заклад післядипломної освіти «Академія фінансового моніторингу» від 16.08.2020 р.; Луганський державний університет внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка від 10.09.2020 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною, завершеною науковою працею. Сформульовані в ній положення, узагальнення, висновки, рекомендації та пропозиції обґрунтовано на підставі самостійно проведених досліджень. Для аргументації окремих положень дисертації використані наукові праці інших учених, на які обов'язково зроблено посилання.

Повнота викладу в опублікованих працях наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Положення та висновки дисертаційного дослідження викладено в 17 публікаціях автора, зокрема, 8 в наукових статтях, з них 5 – у вітчизняних наукових виданнях і 3 – в іноземному фаховому виданні, та в 9 тезах доповідей на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Вивчення дисертації показує **достатню апробацію** основних положень і висновків наукового дослідження, які викладені в роботі і рекомендовані для використання в освітньому процесі, науковій та практичній діяльності правоохоронних органів і суду. Основні положення дисертації, теоретичні та практичні висновки і рекомендації були оприлюднені та обговорені у виступах дисертанта на 9 міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях: на міжнародній науково-практичній конференції «Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі» (Київ, 8 груд. 2017 р.); на науковій конференції аспірантів «Правові засоби захисту прав людини в Україні» (м. Київ, 12 груд. 2017 р.); на міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні наукові дослідження представників юридичної науки – прогрес законодавства України майбутнього» (м. Дніпро, 12–13 січня 2018 р.); на міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні питання розвитку правової держави в умовах сучасного становлення громадянського суспільства в Україні» (м. Харків, 15-16 червня 2018 р.); на міжнародній науково-практичній конференції «Юридична наука в сучасному світі: здобутки та перспективи» (м. Одеса, 21 вересня 2018 р.); на міжнародній науково-практичній конференції «Юридична наука України: історія, сучасність, майбутнє» (м. Харків, 2-3 листопада 2018 р.); на міжнародній науково-практичній конференції «Захист прав людини: міжнародний та вітчизняний досвід» (м. Київ, 16 травня 2019 р.);

на всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні проблеми кримінальної юстиції» (м. Одеса, 26-27 червня 2019 р.).

Вивчення дисертації та автореферату дисертації Ребезюка В.М. дає підстави для загального висновку про **ідентичність їх змісту** та основних положень.

Зміст дисертації та її завершеність. У цілому науковий рівень роботи дозволяє надати виключно позитивну оцінку змісту дисертації, визнати її завершеною науковою працею, в якій автору вдалося досягти мети дослідження.

Актуальність теми дослідження, високий теоретичний рівень наукової праці, а також практична спрямованість дисертації забезпечують її суттєву цінність для науки кримінального процесу.

Оформлення дисертації. Дисертація оформлена згідно нормативних вимог і стандартів з дотриманням системного викладення матеріалу. Робота написана державною мовою, стиль викладення матеріалу – науковий, літературний, текст, в цілому, позбавлений граматичних та орфографічних помилок. Основні положення, висновки, пропозиції та рекомендації дисертації загалом характеризуються послідовністю, аргументованістю та завершеністю.

Висновки та пропозиції, що викликають певні зауваження (або є суперечливими) можуть бути приводом для дискусії. Окремі висновки та пропозиції автора виглядають недостатньо аргументованими й мають бути розглянуті в дискусії під час публічного захисту дисертації.

1. На стор. 55-57 автор визначає проблеми захисту прав, свобод та законних інтересів особи в аспекті верховенства права і відносить наступні: надмірний високий рівень корупційної складової на всіх рівнях державного та громадського життя і головне – це відсутність політичної волі вищого керівництва держави для подолання даної проблеми; досить низький рівень, як правової культури так і правової свідомості переважної більшості членів нашого суспільства; нехтування в дотриманні законності в громадському житті і житті держави в залежності від займаної посади; досить невисокий рівень кваліфікації у працівників органів досудового розслідування, прокуратури; в переважній більшості відсутність громадського контролю за діяльністю органів

розслідування. З тексту дисертації незрозуміло, що стало підґрунтям для виділення саме цих проблем, хоча на думку опонента ці проблеми більше стосуються реформування правоохоронної та суддівської системи.

2. Дисертант пропонує виокремити міжнародні стандарти та ствержує, що практика ЄСПЛ (стор.74) надає змогу визначити систему за критерієм фундаментальних правомочностей сторони захисту щодо спростування підозри, обвинувачення, без забезпечення яких неможливо досягнути завдань кримінального провадження, до яких відносяться стандарти: 1) реалізації права на інформацію про характер і причини підозри, обвинувачення; 2) реалізації права на самозахист; 3) реалізації права на професійний захист; 4) стандарти можливостей підготовки захисту. Така позиція здобувача потребує додаткової аргументації щодо їх практичної значущості під час публічного захисту.

3. Потребує уточнення теза, в якому дисертант стверджує, що в цілому реалізацію захисту охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження характеризує, як комплекс проголошених норм, що регламентують певний порядок звернення особи, як до національних так і до міжнародних судових установ в процесі захисту своїх законних інтересів, а по-друге, як об'єктивний і невід'ємний елемент правових відносин, який застосовує особа в залежності від обставин.

Бажано роз'яснити під час прилюдного захисту запропоноване твердження.

4. З тексту роботи не є зовсім зрозумілою позиція автора, які саме критерії обґрунтованості він пропонує для визначення поняття захисту охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження на законодавчому рівні.

Висловлені зауваження щодо змісту дисертаційного дослідження характеризують переважно складність предмету дослідження. Вони істотно не впливають на загальну, виключно позитивну, оцінку наукової праці Ребезюка В.М. та можуть бути предметом наукової дискусії при прилюдному захисті дисертації.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність в цілому, оформлення.

На підставі викладеного можна зробити висновок, що дисертація Ребезюка Владислава Михайловича на тему «Забезпечення охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження: порівняльно-правовий аналіз» є самостійним дослідженням, в якому міститься вирішення актуального для криміналістичної науки завдання.

Зміст дисертації відповідає заявленій дисертантом науковій спеціальності (081 – «Право»), робота пройшла належну апробацію. Дисертація є кваліфікованою, завершеною працею, в якій відсутні порушення академічної доброчесності. Дослідження підготовлено зрозумілою, юридично і літературно грамотною мовою. Оформлення дисертації в цілому відповідає встановленим МОН України вимогам.

В цілому дисертація відповідає вимогам Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167, а сам автор – Ребезюк Владислав Михайлович – заслуговує на присудження йому ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 – «Право».

Опонент:

**професор кафедри публічного та приватного права
Київський університет імені Бориса Грінченка
доктор юридичних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України**

Ганна ВЛАСОВА

